A°. 1856. N°. 246.

Opregte Zaturdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 18 October.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 14 October.

Uit Jassy wordt, onder dagteekening van den 7den dezer, het volgende gemeld: „Gisteren avond zijn de leden der commissie, belast met de regeling der grenzen van Bessarabie, alhier aangekomen. Men was niet onderrigt van de aanstaande komst dezer heeren, en in den beginne in geene geringe verlegenheid om hen behoorlijk te huisvesten. Naar men verzekert, was de stoet van wagens, het gevolg der leden bevattende, zeer talrijk. Onder de genoemde leden bevonden zich fransche en engelsche commissarissen; — van wege de Porte *Derwisch-bassa* en van wege Oostenrijk de hoofd-officieren *Katik* en graaf *Wimpfen*, beiden van den generalen staf. Betreffende de aanleiding tot de komst der commissie, of aangaande den tijd, gedurende welken zij alhier denken te verblijven, heeft men niets zekers kunnen vernemen. — De Kaimakam *Baltich* is afwezig en bezoekt de districten. Daarentegen is de bevelhebber der oostenrijksche bezettingstroepen, generaal *Marziani*, alhier aangekomen."

— Gisteren meende men ter beurze de zekere tijding te hebben vernomen, dat er werkelijk bevel was gezonden aan de vertegenwoordigers van Frankrijk en van Engeland bij de napelsche Regering om dat Rijk te verlaten. Vermits echter tot heden toe de diplomatie daarvan geen officiële mededeeling heeft ontvangen, gelooft men, dat het berigt nog nadere bevestiging of toelichting behoeft.

Den elfden October lagen de sardinische stoomfregatten *Carlo-Alberto* en *Governolo* en het zeil-fregat *Euridice*, benevens het transportschip *Tanaro* gereed in de haven van Genua om zeewaarts te stevenen en zich bij het britsche eskader van den admiraal *Dundas* te voegen, 't welk voor Ajaccio is aangekomen en aldaar laatstelijk op bevelen was wachtende.

Op last van de sardinische Regering zal het oorlogschip *Costituzione* ter beschikking verblijven van H. M. de Keizerin-moeder van Rusland, voor welke in Nice verblijven gereed zijn gemaakt.

— De oostenrijksche gezant bij de fransche Regering, de heer *v. Hubner*, is, na te Ischl een mondgesprek met den Keizer te hebben gehad, van daar in deze residentie teruggekomen.

Aan een onzer doorgaans goed onderrigte dagbladen wordt het navolgende uit Napels van den 5den October gemeld: „Koning *Ferdinand* moet de met de napelsche Regering bevriende Kabinetten van Petersburg, Berlijn en Weenen hebben voorgesteld om, voor den waarborg van de onschendbaarheid van het Rijk der Beide-Sicilien, een gelijksoortig verdrag met Napels te sluiten, als het verbond, 't welk den 15 den April voor den waarborg van de onschendbaarheid van Turkije is tot stand gebragt. Keizer *Napoleon* moet van dit voorstel kennis hebben bekomen, en vermits daardoor het zwaartepunt van de europesche staatkunde van Parijs zou zijn afgewend geworden, zijn geene pogingen gespaard om het verwezenlijken van een dergelijk ontwerp te verhinderen.

„De oostenrijksche gezant, graaf *de Martini*, moet, naar men hier verzekert, beloofd hebben, dat van de zijde van den oostenrijkschen vertegenwoordiger op het aanstaande Congres te Parijs zal worden voorgesteld om twee napelsche gemagtigden toe te laten, en dat van het aannemen, of verwerpen van dit voorstel, het onderteekenen van een verdrag zooals Napels dit verlangt door Oostenrijk zou afhangen.

„Men gaat voort met het nemen van maatregelen van verdediging, maar (ten minste wat de hoofdstad Napels betreft) zijn deze meer tegen een overval van den kant der revolutionaire partij gerigt, dan tegen een mogelijken aanval van eene vijandelijke vloot. Een dergelijken aanval zoude de genoemde stad niet kunnen verduren".

PARIJS, 15 October.

Het *Journal des Débats* bevat heden een betoog over de voortdurende bezetting der Donau-vorstendommen door de oostenrijksche krijgsmagt, waartegen, naar van verschillende zijden wordt verzekerd, het fransche Bewind reeds ten ernstigste is opgekomen, niet alleen door diplomatieke nota's, ingediend bij het Kabinet van Weenen, maar ook door mondelinge tusschenkomst van den gezant *de Bourqueney*, die aan den graaf *von Buol* niet moet hebben ontveinsd, dat Keizer *Napoleon* allezins verwonderd was over de vertraging, welke de ontruiming dezer gewesten ondervond. De heer *de Sacy*, de steller van het betoog in de *Débats*, houdt zich in het breede bezig met deze aangelegenheid en doet opmerken, dat de voortdurende bezetting der vorstendommen eene dadelijke inbreuk daarstelt op het parijssche vredes-tractaat van 30 Maart, en dat de oostenrijksche Regering hare handelwijze niet kan regtvaardigen door aan te voeren, dat de eisschen van Rusland, wat het Slangen-eiland en de eilanden aan den Beneden-Donau aangaat, aanleiding hebben gegeven tot het verlevendigen van den moed van den russischen aanhang in de vorstendommen, waarvan het gevolg is geweest eene spanning, welke de tegenwoordigheid van het oostenrijksche leger dringend noodzakelijk maakt, en die niet eer zal ophouden, dan nadat de werkzaamheden voor de grens-bepaling haar beslag zullen hebben erlangd.

De heer *de Sacy* veronderstelt evenwel de mogelijkheid, dat de handelwijze van Oostenrijk niet door het Congres zal worden gegispt, ingeval het namelijk als waarheid zal worden bevonden, dat de voortdurende bezetting der vorstendommen plaats heeft, in overeenstemming met de Porte en nadat door het Weener-Kabinet van dien maatregel kennis was gegeven aan de Regeringen te Londen en te Berlijn. De schrijver twijfelt er echter aan, of de bezetting door Pruissen zal worden goedgekeurd, en is er nagenoeg zeker van, dat zij door Engeland, 't welk zich voor de vereeniging der vorstendommen blijft verklaren, stellig zal worden afgekeurd.

De heer *de Sacy* houdt zich inmiddels overtuigd, dat al deze en dergelijke bezwaren, hoe belangrijk zij ook over het algemeen mogen zijn, langs den vredelievenden weg zullen worden opgelost.

— Uit de laatste spaansche berigten blijkt nog, dat het bal, 't welk in den avond van den 11den, bij gelegenheid van den verjaardag der Koningin ten Hove is gegeven, buitengemeen luisterrijk is geweest; — dat de Koningin met bijzondere onderscheiding heeft bejegend niet alleen de aanstaande ministers, maar ook die van het Kabinet, 't welk den volgenden dag zou worden ontslagen, en dat zij meer in 't bijzonder blijken van welwillendheid heeft gegeven aan den maarschalk *O'Donnell* en den heer *Rios-Rosas*. Niets had aanleiding gegeven, om te kunnen veronderstellen, dat eene zoo gewigtige verandering op handen was, dan eene weddingschap, bij welke een aanhanger der zoogenaamde gematigde partij zich had verbonden tot het geven van een prachtig diner, ingeval de maarschalk *O'Donnell* den 15den October nog voorzitter van den ministerraad zou zijn.

Uit nadere opgaven blijkt, dat de ontmoeting tusschen den maarschalk *Narvaez* en den heer *Guel y Rente* buitengemeen onstuimig is geweest en dat de maarschalk zelfs den zwager van Koningin *Isabella* met zijnen rotting heeft aangeraakt. H. M. heeft in persoon het tweegevecht verboden en van den maarschalk *Narvaez* geëischt, dat hij zich zou verbinden tot het bewaren van den vrede. De heer *Guel* heeft eene zoodanige verbindtenis niet willen aangaan.

Al de gewezene spaansche ministers, behoorende tot de behoudende of reactionaire partijen, maken thans aanstalte om naar Spanje terug te keeren. — Het schijnt nu zeker te zijn, dat de generaal *Serrano* de betrekking van spaansch gezant bij de Regering alhier zal behouden.

Het verdient inmiddels vermelding, dat het half-officiële dagblad *le Pays*, bij de beoordeeling der spaansche aangelegenheden, zich niet ongunstig uitlaat over de laatste te Madrid voorgevallene verandering. Volgens dat orgaan was de taak van den maarschalk *O'Donnell* afgeloopen, van het oogenblik, dat de Constitutie van 1845 weder was ingevoerd en was het thans de beurt van de gematigden om die Constitutie toe te passen. De schrijvers van *le Pays* houden het voor mogelijk, dat de gematigden aan Spanje die rust en welvaart zullen teruggeven, welke dat land zoo zeer noodig heeft, mits zij eene andere rigting volgen dan vóór het jaar 1854 door het ministerie *San Luiz* is aangewezen.

— In de afgeloopen week zijn de lessen geopend in de meeste universitaire inrigtingen hier ter stede. Het aantal kweekelingen is nooit zoo talrijk geweest als thans, niettegenstaande de clericale dagbladen het tijdstip der vacantie hebben waargenomen om de hoofden van huisgezinnen te bewerken.

PARIJS, 16 October.

De correspondentien uit Madrid van 12 October vermelden eenige bijzonderheden aangaande de ministeriële wijziging. Onder de bezwaren, welke tegen het Kabinet *O'Donnell* bestonden, behoorde, dat de leden van het Bewind misbruik hadden gemaakt van den door Keizer *Napoleon* aan Koningin *Isabella* geschreven brief, en dien brief hadden doen voorkomen als een stuk, waardoor de bewindslieden vaster dan ooit waren gezeten. Dit had de Koningin mishaagd, zoowel omdat een dergelijk beweren strijdig was met haren wettigen invloed, als om dat de Vorstin het ongepast vond, dat op eene zoodanige wijze eene door haar in den kabinetsraad gedane mededeeling van geheel vertrouwelijken aard werd besproken. Waarschijnlijk heeft de Koningin zich over deze omstandigheid onderhouden met den maarschalk *Narvaez*, die inmiddels in Madrid was aangekomen.

De twist met den heer *Guel* heeft plaats gehad twee dagen na de komst van den maarschalk, wiens getuigen voor het tweegevecht zijn geweest de generaals *Lersundi* en *Villate*. De heer *Guel* had de generaals *Aleson* en *Prim* gezonden. De Koningin heeft bij eigenhandigen brief den maarschalk *Narvaez* verzocht om zijn leven, 't welk zoo nuttig was voor de monarchie, niet op te offeren.

Het bal, gegeven bij gelegenheid van den verjaardag der Koningin, is bijgewoond door de maarschalken *Narvaez* en *O'Donnell*. Deze laatste had zich beklaagd over de onderscheiding, waarmede de maarschalk *Narvaez* werd bejegend en gevraagd, wie de eigenlijke voorzittende minister was. De Koningin had daarop een zeer koel antwoord gegeven, 't welk men terstond heeft beschouwd als een blijk, dat de maarschalk *O'Donnell* daadwerkelijk toen reeds in den geest der Koningin was gevallen.

Den volgenden dag hebben de leden van het Kabinet *O'Donnell* het besluit genomen om gezamenlijk hun ontslag in te dienen, ten ware H. M. alsnog mogt besluiten om geen gevolg te geven aan haar voornemen om de uitvoering der desamortisatie-wet, ook wat betreft de goederen van den Staat, van de gemeenten en de inrigtingen van openbaar onderwijs en liefdadigheid, te schorsen. De Koningin heeft de verzekering niet willen geven, dat zij de toepassing van die wet niet zou belemmeren. Zij heeft de leden van het Kabinet ontslagen, en aan den maarschalk *Narvaez* de zamenstelling eener nieuwe administratie opgedragen. Deze is zonder moeite geslaagd in de vervulling van de hem opgedragene last. Even als hij in 1847 heeft gedaan, toen hij voor de tweede maal aan het hoofd der zaken werd geroepen, heeft hij ook ditmaal het voorzitterschap aanvaard, zonder zich met de leiding van eenig bepaald departement van algemeen bestuur te belasten. De heer *de Sacy* verklaart in de *Débats* het navolgende:

„Het zou eene ongerijmdheid zijn, thans reeds in eenige bijzonderheden te treden aangaande het programma van het nieuwe Kabinet, of de gedragslijn, welke vermoedelijk door de ministers zal worden gevolgd; men gelooft evenwel te mogen aannemen, dat het ministerie aan de Koningin zal voorstellen de intrekking der laatstelijk afgekondigde addititionnele acte, zodat de de Regering zich uitsluitend aan de Constitutie van 1845 zal houden; — dat het eerlang de Cortes zal oproepen, en zich het regt voorbehouden om aan de genoemde Vergadering die veranderingen voortestellen, welke noodig zullen worden geacht; — dat de reglementen der twee Kamers eene geheele wijziging zullen ondergaan, op dat de beraadslaging vruchtbarer zal worden en tevens korter; — eindelijk, wat de desamortisatie-wet aangaat, dat deze geheel zal worden geschorst, zoo dat noch Staats, noch geestelijke goederen voortaan meer zullen worden verkocht."

— De generaal graaf *de Goyon*, adjudant des Keizers, is benoemd tot bevelhebber van het fransche occupatieleger van Rome. — De generaal *d'Allonville* zal den generaal *de Goyon* vervangen als bevelhebber der divisie kavallerie te Laneville.

LONDEN, 15 October ('s avonds).

Volgens een bijzonderen brief uit Napels van 7 October, meende men toen aldaar in de staatkundige kringen, dat de westersche mogendheden te ver gegaan waren om te kunnen terugtreden, en dat het derhalve tot de eene of andere demonstratie zou komen, zoo als tot het terugroepen der vertegenwoordigers van Engeland en Frankrijk en het aan boord nemen van de Franschen en Engelschen, die het land zouden willen verlaten; maar men achtte het niet waarschijnlijk, dat de zaken verder gedreven zouden worden. Deze meening steunde op de onderstelling, dat Keizer *Napoleon* zich verzette tegen stappen, welke tot revolutionaire bewegingen zouden kunnen leiden; alsmede op de stellige verwachting, dat, ingeval eene scheepsmagt der westersche mogendheden voor Napels mogt verschijnen, dit niet anders gebeuren zou dan in tegenwoordigheid tevens van de vlag van Oostenrijk, hetwelk toch wel niet aan eenige vijandelijkheid zou deelnemen. Intusschen werden de toebereidselen tot verdediging ijverig voortgezet, en verdubbelde de politie hare pogingen om te zorgen, dat bij het verschijnen der vloot geenerhande volksbeweging zou plaats hebben. De kust werd zoo naauwkeurig mogelijk bewaakt om het landen van italiaansche uitgewekenen, 't zij van Malta, of van elders, te beletten.

— De ministeriële *M. Post* deelt een brief uit Parijs mede, waarin gemeld wordt, dat de terugkomst des Keizers in Parijs gestrekt heeft om in verscheidene opzigten eene betere wending aan den loop der staatszaken te geven, zoowel wat de binnen-, als wat de buitenlandsche aangelegenheden betreft. Z. M. had zich ten stelligste verklaard tegen het denkbeeld van sommigen, dat de Bank hare betalingen met specie tijdelijk moest staken, en aangedrongen op het nemen van maatregelen om de heerschende speculatie-zucht, bepaaldelijk ook het deelnemen aan plannen voor spoorwegen in Rusland, tegen te gaan. Op aansporing van Z. M. was het gouvernement er ook op bedacht om zekere belemmerende verordeningen, waardoor de prijs der levensmiddelen in Parijs verhoogd werd, af te schaffen, en het zeggen was, dat voortaan geene huizen meer afgebroken zouden worden, zonder dat tevens gezorgd werd voor het vermeerderen van het getal der woningen voor de behoeftigen en de middel-klassen. Wat de buitenlandsche aangelegenheden betreft, had de Keizer op eene zeer nadrukkelijke wijze zijne afkeuring te kennen gegeven van de redeneringen en openbare mededeelingen, waarin, ten koste van Frankrijks eer en belang, eene russische gezindheid doorstraalde. Aan de staatkunde van Engeland en Frankrijk was, sedert de terugkomst des Keizers, ook weder eene meer bepaalde rigting gegeven om het tractaat van Parijs te handhaven en indien Z. M. niet op nieuw voor een geruimen tijd de hoofdstad verliet, verwachtte men zonder veel moeite de oplossing van de vraagstukken, aangaande het Slangeneiland en andere dergelijke zaken. Ten aanzien van de jegens Napels aan te wenden middelen, waren de Kabinetten van Frankrijk en Engeland het volkomen eens, en men dacht, dat de beraamde maatregelen nu spoedig te werk gesteld zouden worden.

— In een brief uit Nieuw-York van 30 September, van den correspondent der *Times*, wordt gemeld, dat toen aan de dadelijke vijandelijkheden tusschen de partijen in Kansas voor 't oogenblik een einde gemaakt scheen te zijn. Met behulp der krijgsmagt van het gouvernement der Unie, had de gouverneur *Geary* de gewapende benden van Missouri, welke de slavenhoudende partij ondersteunden, bewogen om, op zekere voorwaarden, Kansas te verlaten en zich te ontbinden, en aan den anderen kant werd aan de noordelijke grenzen de overkomst van lieden belet, welke zich als vrije arbeiders in het land wilden vestigen of de tegenstanders van de slavernij wenschten te ondersteunen. De bevelhebber van de gewapende magt dezer laatste partij, de generaal *Lane*, had Kansas verlaten. Intusschen geschiedt de organisatie van het bestuur in Kansas in den zin en ten voordeele van de slavenhouders: de wettelijke verordeningen ten voordeele van deze partij worden in stand gehouden, en de gewapende magt uit tot haar

behoorende manschappen zamengesteld. — De partij der tegenstanders van de slavernij hebben alzoo in dat land geheel het onderspit gedolven, en daarin is geene verandering te verwachten, tenzij een voorstander van die partij tot President der Unie verkozen wordt en zij alzoo te Washington de bovenhand bekomt.

LONDEN, 16 October ('s avonds.)

Ons ministerieel avondblad behelst een betoog, ter regtvaardiging van de maatregelen, welke van de zijde van Groot-Brittannie tegen Perzie zijn verordend. Naar luid daarvan mag men in Engeland niet dulden, dat tractaten, in 't belang van britsche bezittingen, straffeloos worden miskend; — tracht de Shach van Perzie, welligt door russischen invloed beheerscht, zich op eene onregtmatige wijze meester te maken van Herat; — kan het bezit van die sterkte den weg openen tot een inval in britsch Indie en behoort daartegen te worden gewaakt; — en zal vermoedelijk deze plaats thans reeds door eene britsche krijgsmagt bezet zijn, genoegzaam om alle verdere gevaarlijke ondernemingen van de zijde der Perzen te verhoeden.

— Ten aanzien van Napels meldt het ministeriele blad, dat de nota, welke door de beide geallieerde mogendheden naar Napels is gezonden, op dit oogenblik vermoedelijk in handen van den Koning zal zijn gesteld; — dat men niet kan vermoeden, dat de Koning zal antwoorden op eene wijze, die bondgenooten te zullen voldoen, en dat, indien Z. M. volhardt bij zijne weigering, de fransche zoowel als de britsche vertegenwoordigers last hebben om hunne paspoorten te vragen. Alsdan zal de fransche vloot naar Malta verzeilen en zich met de britsche vereenigen, en zullen beide naar de zijde van de napelsche kusten stevenen om bij de hand te zijn, indien de in Napels aanwezige fransche en britsche onderdanen bescherming behoeven, maar zal men zich zooveel mogelijk wachten voor het nemen van maatregelen, welke, het zij op Sicilie, het zij in Napels, aanleiding zouden kunnen geven tot oproerige bewegingen.

BRUSSEL, 16 October.

De uitslag van de verkiezing der leden van den gendschen gemeente-raad is heden een voornaam onderwerp der gesprekken en der beoordeelingen in de dagbladen. Terwijl de liberale organen juichen, geven de clericale organen te kennen, dat zij in 't minst niet ongerust zijn over dit tijdelijke door de tegenpartij behaalde voordeel en dat het zeer zeker zijn nut zal hebben, dat „de democratische comedie" in Gend tot het einde toe worde afgespeeld.

Het wordt bevestigd, dat, bij het opnemen der stemmen, de burgemeester *Delehaye* van de zijde der opgewondene menigte eenige overlast heeft geleden. De liberale dagbladen erkennen het feit en de clericale organen nemen uit hetzelve aanleiding om de aandacht te vestigen op de gevaren, welke welligt Belgie thans weder bedreigen. Onder anderen leest men in het orgaan van den bisschop van Gend te dezer zake het navolgende:

„Wat ons aangaat, deze en dergelijke gebeurtenissen verwonderen ons geenszins; het is *de overheersching van het canaille*, 't welk het hoofd opsteekt. Wij wenschen den burgemeester geluk met de omstandigheid, dat hij zich een zoodanigen toorn heeft op den hals gehaald en sporen hem nadrukkelijk aan om den vijand moedig het hoofd te blijven bieden. De ondersteuning der welgezinden in den lande zal hem niet ontbreken in den strijd, dien hij welligt zal moeten voeren tegen *de partij van de wanorde*."

Het gematigde liberale handels-orgaan der stad Antwerpen betreurt het zeer, dat in Gend buitensporigheden hebben plaats gehad en keurt dezelve zeer af, doch maakt de opmerking, dat de wijze, waarop het bisschoppelijke dagblad zich daarover uitlaat, allezins ongepast is, en het onder anderen dat orgaan niet voegt om de gewagen van *de partij der wanorde*, daar het wel door niemand kan worden tegengesproken, dat, indien in Belgie eene zoodanige wordt gevonden, het geene andere is dan die partij, welke, terwijl door het geheele land de volmaakste kalmte en rust werden waargenomen, eenen gevaarlijken en scherpen strijd heeft uitgelokt.

— In den *Moniteur* wordt eene overeenkomst medegedeeld, behoorende bij het tractaat van 22 November 1834, met Frankrijk omtrent de uitlevering van misdadigers gesloten. Deze conventie houdt in, dat niet als staatkundig misdrijf zal worden beschouwd, of als eene daad met een zoodanig misdrijf in verband staande, de aanslag tegen den persoon van een buitenlandschen Souverein of tegen de leden van diens geslacht, zoodra die aanslag zal bestaan in moord, doodslag of vergiftiging.

'sGRAVENHAGE, 16 October.

Bij beschikking van 16 October jl. heeft de minister van Binnenlandsche Zaken, — overwegende, dat de heer *A. J. Duymaer van Twist* zijne benoeming tot lid van de Tweede-Kamer der Staten-generaal in het hoofd-kiesdistrict Steenwijk niet heeft aangenomen, — bepaald, dat eene nieuwe verkiezing in gemoemd district zal plaats hebben op donderdag den 30sten October aanstaande.

HAARLEM, 17 October.

Volgens de laatste telegrafische tijdingen is de britsche vloot van den admiraal *Dundas* van Ajaccio naar Malta gestevend; — heeft de fransche vloot de haven van Toulon nog niet verlaten, maar ligt zij zeilrée; — en zijn de sardinische schepen in de haven van Genua gereed om naar zee te gaan.

Bij de feestviering op den geboortedag van den napelschen Kroonprins zijn de hotels van de fransche en de britsche gezantschappen, maar niet dat van de sardinische ambassade geïllumineerd geweest. — In Napels zijn schokken van aardbeving bespeurd.

Uit Madrid wordt van gisteren gemeld, dat het inwendig bestuur van het koninklijk paleis als te voren is hersteld; — dat aan de bisschoppen weder de magt is opgedragen om kerkelijke waardigheden te verleenen, en dat in de vrouwenkloosters het noviciaat weder is veroorloofd. De additionele acten zijn ingetrokken, en de constitutie van 1845 is hersteld.

— De oostenrijksche ambassadeur *v. Hubner* is naar Parijs teruggekeerd.

Z. K. H. de Prins *van Oranje* is eergisteren door den Rector Magnificus der Leydsche Hoogeschool, den hoogleeraar *J. H. Scholten*, ingeschreven als civis academicus, waarvan het bewijs aan Z. K. H. is overhandigd.

— De londensche bladen melden, dat dr. *David Livingston*, de beroemde reiziger in Africa, den 13den Augustus op Mauritius is aangekomen, na er eindelijk in geslaagd te zijn om den togt door de geheele uitgestrektheid van dat werelddeel, van de westelijke kust tot de oostelijke, te volbrengen. Na andere reizen in de binnenlanden, is hij laatstelijk van de Kaap-de-Goede-Hoop noord- en westwaarts tot Angola doorgedrongen, en vervolgens over Seshiké oostwaarts tot Teté en Quilimane op de oostelijke kust.

— Uit Drenthe wordt gemeld, dat Z. E. de minister van Binnenlandsche Zaken de definitive concessie aan den heer *Dull*, voor den aanleg van den Noordelijken-Spoorweg, heeft opgemaakt, en aan de departementen van Financiën en van Oorlog, ter goedkeuring, heeft medegedeeld.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 17 October. Den 16den dezer in Texel binnengekomen: *Zeemeeuw*, Kayzer, Padang; *Burgemeester van Reenen*, van der Meer van Kuffeler, Batavia; *Carolina Smit*, Gau en *Methades*, Lidbeck, beide van Akyab; *Graaf van Limburg Stirum*, van Holdinga, Rio de Janeiro, l. v. Cowes; *Juliëtte*, Quimel, Caen; de stoomb. *Diana*, *Lion* en *Magnet*, alle 3 van Londen; *Jason*, Eisenbart, Cardiff; *Jacoba*, van der Plas, Liverpool; *Cassandra*, Brown, Sunderland; *Fox*, King, Jarmouth; en uitgezeild: *Margaretha Johanna*, Rolufs, Batavia; de stoomb. *Burgem. Huidekoper*, Hull. Wind n. n. w.

Den 16den dezer in Helvoet binnengekomen: de stoomb. *Ceres*, *Giraffe* en *Moselle*, alle 3 van Londen; *Hendrika*, Plukker, St. Petersburg. Niets uitgezeild. Wind n. w.

Den 25sten Junij te Melbourne binnengekomen: *Sumatra*, Grivel en 28 dito *Cornelis Smit*, Ruhaak, beide van Adelaïde.

Den 18den Sept. te Havana binnengekomen: *Zuiderzee*, de Jong, Amsterdam; en uitgezeild: *drie Vrienden*, Wielema, Antwerpen.

Den 23sten Sept. van Charleston uitgeklaard: *Johanna Brons*, Bonjer, Amsterdam.

Den 26sten Sept. te Baltimore binnengekomen: *Adler*, Gustavus, Newjork, om voor Amsterdam te laden; 29 dito *Richard Anderson*, Coffin, Rotterdam.

Den 28sten Sept. te Newjork binnengek.: *Glance*, Gillespie, Rott.

Den 28sten Sept. te Boston binnengekomen: *Karel August*, Gerrebrands, Rotterdam.

Den 4den dezer te Palermo binnengekomen: *Corneliszoon*, ten Kate, Amsterdam; en uitgezeild: *Galathea*, Sewell, Rotterdam.

Den 4den dezer van Cadix uitgezeild: *Hermann Albert*, Potjewijd, Hamburg.

Den 13den dezer te Falmouth binnengekomen: *Cameleon*, Ruige, Matanzas.

Den 13den dezer op de hoogte van Plymouth: *Amboina*, Tromp, Batavia naar Rotterdam.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

17 *October* 1856. 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld . .	2½	pct.	61 11/16	62	61¾
„ „	3	„	73 11/16	74	73 11/16
„ „	4	„	92 13/16	15/16	92 13/16
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	„	88¼	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	„	130	—	—
Oost-Indische Leening . .	4	„	92⅛	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			—	—	—
Leen. „ „ .	4½	pct.	—		—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	„	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	„	—	—	—
„ . . .	4½	„	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°. . . .	5	„	102¼	⅜	102¼
„ „ 1828/1829.	5	„	101½	⅝	101½
Certificat. „ 1831/1833.	5	„	91⅜	—	—
„ „ 1840	4	„	83¼	½	—
„ bij Stieglitz . . .	4	„	83	—	—
„ „ „ N. .	4	„	—	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	„	—	—	—
Certific. van „ . .	6	„	62½	¾	62½
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . .		*f*	.	—	—
Obligatiën	4	pct.	76	—	—
SPANJE, Obligatiën	1¼	„	23⅛	7/16	23⅛
„	3	„	—	—	—
„ Binnenl. . .	3	„	37 1/16	½	37 1/16
Amortisable			6¼	⅜	—
Bew. Coupon			5	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. .	5	pct.	78¾	—	—
„ „ „ . .	4	„	—	—	—
„ Metalliek . .	5	„	72⅝	73 1/16	72¾
„ „ N. 1849 à 1851	5	„	82	⅜	82
„ „ . .	2½	„	37⅝	⅞	37 11/16
BELGIE, ...	2½	„	50⅝	—	—
Rothschild, ...	2½	„	50⅞	—	—
„	4½	„	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	„	97¾	⅞	—
„ „ £ 200	5	„	—	—	—
PORTUGAL, Obl.	3	„	43	⅜	43
„ diffred	3	„	—	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	„	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	4½	„	—	—	—
VENEZ., Obl. 6 pct. thans . .	4	„	31	¾	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	„	20⅝	21	—
MEXICO, Oblig. 1851	3	„	20	1/16	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			—		—

Oostenrijk Nat. Metall. 74. Brazilie geldl. 1839 £ 100 5 pc. 97; dito 1843 97. Columbia Equador nieuwe 1 pc. 14½ £ 100. Venezuela obl. uitgest. 13. Grenada obl. uitgest. 6⅝ à 11/16. Noord-Amerika Phil. bij *Hope & C°.* 5 pc. *f* 700 renversalen. Nieuwe 4 pc. Weener Loten *f* 303. Rusland bij *Stieglitz* 5de ser. 92 9/16; 6de ser. 94 à ¼. Disconto 5. — Beleening 5. Prolongatie 5½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. BRASKAMP, Pres.

De binnenl. fondsen, inzonderheid integr. waren flaauwer; russische o. 5 pc. iets vaster; de andere mede flaauwer. Al de overige fondsen deelden in de gedrukte stemming, vermoedelijk het gevolg van geldschaarscheid in 't buitenland. Naar geld was vraag, en het was geredelijk tegen 5½ pc. te plaatsen.

WEENEN, 17 October. De 5 pc. metall. 82; zilver 8.

LONDEN, 17 October. De 3 pc. gecons. resc. 91⅜ à ½. Spanje 1¼ pc. 23⅝ à ⅞. Rusland 4½ pc. 96.

PARIJS, 17 October. De 3 pc. renten 66 fr. 90. Spanje 3 pc. 38¾.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 Oct. *Tarwe* en *Rogge* bij gerijven afgedaan. Van *Tarwe* verk.: 127 ℔ b. Pools. *f* 465; 128 ℔ dito *f* 485, *f* 490; 132, 133 ℔ Kub. *f* 376, *f* 380; 125 ℔ b. Pools. *f* 460; 126 ℔ Lubec. *f* 445.

Van *Rogge*: 120 ℔ Amer. *f* 266; 120 ℔ Arch. *f* 252; 118 ℔ j. Inl. *f* 250; 119 ℔ Donau *f* 255; 117 ℔ Petersb. *f* 240.

Garst en *Haver* zonder handel. — *Boekweit* slap en lager afgegeven; 117 ℔ Geld. *f* 260, en Gordijk. op 140/2 ℔ voor *f* 264. — *Koolzaad* Haarlemmerm. *f* 82; Oostvr. *f* 423; op 9 vat., Oct. *f* 519. — *Lijnzaad* in een doen; 108 ℔ Petersb. *f* 335; 113, 114 ℔ Finsch *f* 327½.

AMSTERDAM, 17 October. *Raapolie* welzoo aangenaam; ord. cond. *f* 52; vliegend *f* 50½; p° Nov. *f* 50; p° Dec. *f* 49¾; p° Mei 1857 *f* 46¾ à *f* 47. *Lijnolie* ord. cond. *f* 42¾; vliegend *f* 41½ à *f* 41¾; p° Nov. *f* 41; p° Dec. *f* 39¼. *Hennepolie* ord. cond *f* 46¼.

DORDRECHT, 16 October. *Tarwe*, n. Zeeuws. en Inl. *f* 11 à *f* 14,60; blaauwe dito *f* 10,80 à *f* 11,80; zomer dito *f* 10,60 à *f* 12. *Rogge*, n. Zeeuws. en Inl. *f* 8,30 à *f* 9,10; Kl. Brab. en Geld. *f* 8 à *f* 8,50. *Garst*, n. Zeeuws. en Vlaams. winter *f* 7,30 à *f* 7,60; dito zomer *f* 7 à *f* 7,20. *Spelt* *f* 3 à *f* 4,20. *Haver*, Inl. voeder n. *f* 2,80 à *f* 3,60; dito dikke *f* 3 à *f* 4. *Boekweit*, Kl. Brab. *f* 264. *Paardenboonen* n. *f* 6,50 à *f* 7,60; duiven dito *f* 7,50 à *f* 8,50; bruine dito n. *f* 8,50 à *f* 11; witte dito *f* 9,50 à *f* 10,50. *Blaauwe erwten* n. *f* 8,50 à *f* 9; groote dito *f* 9 à *f* 10. *Koolzaad* o. Zeeuws. en Overm. *f* 15 à *f* 16,40. *Zomerzaad* *f* 10 à *f* 12,40. *Kanariezaad* *f* 13 à *f* 14. *Hennepzaad* *f* 255.

De aanvoer van n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. *tarwe* was heden niet groot en bestond hoofdzakelijk uit middelbare kwaliteiten, welke tot eenige verlaging trage koopers vonden, terwijl voor puike soorten nagenoeg vorige prijzen zijn besteed. Ofschoon de aanvoer van *rogge* ook slechts zeer middelmatig was, konde dezelve vorige prijzen niet opbrengen en is 10 cts. lager afgegeven; 142/2 p. Arch. is à *f* 246 gedaan. *Gerst* zoo winter als zomer begeerd en 10 cts. hooger opgeruimd. *Spelt* prijsh. *Haver* wel zoo aangenaam en 10 cts. hooger te bedingen. *Boekweit* met beperkten handel; Oosterhouts. is bij gerieven à *f* 264 verkocht en later aangeboden gebleven. *Paardenboonen* met goede vraag; puike harde vonden genegene koopers tot de hoogst genoteerde prijs; duiven dito 50 cts. hooger; witte dito zonder verandering; bruine dito 50 cents lager afgegeven. Kleine blaauwe *erwten* 30 cts. minder waardig; terwijl puike groote soorten op vorige coursen gehouden werden. *Koolzaad* prijsh.; puik Zeeuwsch en Overm. gestort £ 82 waardig; zakmaat naar deugd £ 75 à £ 81; op 9 vaten olie, najaar te leveren £ 86 gelaten. *Zomerzaad* als voren, £ 50 à £ 62 na kwaliteit. *Lijnzaad*, 112 p. Tilsit *f* 337 en 112, 113 p. Morchansky à *f* 360 ter veil. *Kanariezaad* 50 cts. hooger gehouden. *Hennepzaad* bij gerieven als voren gedaan.

230ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse.

16de Lijst. N°. 771, een prijs van *f* 100,000. N°. 13009, 3261 en 13993, ieder een prijs van *f* 1000. N°. 6786, een prijs van *f* 1500 en premie van *f* 30,000.

*** Voor de Protestantsche Weduwe met elf kinderen te Lage Zwaluwe is nog ontvangen: bij d°. *Aberson* te Oosterhout, van d°. *Cudejeest*, van Noordeloos en Overslingeland tien gulden.

*** **KENNISGEVING.**

VERKIEZING VAN LEDEN VAN DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIJKEN.

Burgemeester en Wethouders van HAARLEM, in aanmerking nemende, dat op grond van art. 7 van Z. M. besluit van den 9den November 1851 (Staatsblad N°. 142) de Heeren

C. G. VOORHELM SCHNEEVOOGT,
M. P. T. PRÉVINAIRE en
P. J. TRAVAGLINO,

Leden der Kamer van Koophandel en Fabrijken, door het lot zijn aangewezen dit jaar als derde gedeelte aftetreden, doch op nieuw benoembaar zijn;

Gelet op art. 11 van bovengenoemd besluit, waarbij is bepaald, dat jaarlijks in de maand November eene Vergadering van Kiesgeregtigden zal worden gehouden, om de plaatsen aantevullen der Leden, die met het einde des jaars aan de beurt van aftreding zijn of die door overlijden of andere oorzaken zijn opengevallen.

Brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat de verkiezing van drie Leden van de Kamer van Koophandel en Fabrijken alhier, zal plaats hebben op Dingsdag den 25sten November 1856, in een der vertrekken van het Raadhuis, waartoe de oproepings-Biljetten en Stembriefjes, den Kiesgeregtigden nader zullen worden toegezonden.

Dat de Stembriefjes door het Bureau van stemopneming zullen worden aangenomen, van des morgens 10 tot des namiddags 1 ure, op welken tijd de Bus zal worden gesloten, nadat aan de in de Zaal aanwezige Kiezers nog gelegenheid zal gegeven zijn tot inlevering der Briefjes.

Dat terstond daarna het Bureau van stemopneming de stembriefjes zal openen en den uitslag der stemming opnemen. Dat de lijst der Kiesgeregtigden dagelijks, uitgenomen des Zondags, tot den 27sten dezer ter inzage ligt ter Gemeente-Secretarie, van des morgens 10 tot des namiddags 4 ure, wordende de belanghebbenden uitgenoodigd, om van deze gelegenheid gebruik te maken en tot volledigheid der Lijst medetewerken, daar, wanneer deze eenmaal gesloten is, daarin geene bijvoegingen kunnen worden gebragt en niemand tot de verkiezing kan worden toegelaten, wiens naam niet op de Lijst vermeld is.

Haarlem, 17 *October* 1856.

Burgemeester en Wethouders voornd.,
DE BRUYN KOPS, Voorzitter.
J. TIELENIUS KRUYTHOFF, Secretaris.

*** **KENNISGEVING.**

Burgemeester en Wethouders van HAARLEM, gelet op het besluit van den Gemeente-Raad van 10 Augustus 1853, N°. 16, brengen ter kennis dat de LIJST DER KINDEREN, die op de *Stads Burgerschool* zullen worden toegelaten, van heden tot den 31sten dezer op de Secretarie ter inzage is nedergelegd; wordende diegenen welke daartegen bedenkingen mogten hebben, uitgenoodigd, die vóór of op den 1sten November aanstaande in geschrifte aan den Raad kenbaar te maken.

Haarlem, 17 *October* 1856.

DE BRUYN KOPS, Voorzitter.
J. TIELENIUS KRUYTHOFF, Secretaris.

*** Ondertrouwd:

A. TH. FOLKERSMA,
Doctor in de Genees-, Heel- en Verloskunde, en
G. J. VERSCHUIR.

GRONINGEN, 15 October 1856.
Eenige kennisgeving.

*** Ondertrouwd:

SCHIEDAM, 17 October 1856. Eenige kennisgeving.

D. G. CRAMER,
en
H. P BRILLENBURG.

*** Getrouwd:

CLEVE, 13 October 1856.

AUGUST HUIJSSEN,
Bergrath und Bergamts-Director, en
ANNA KNIPPER.

*** Getrouwd:

A. H. EVERTMAN,
Plaats. Heel- en Vroedmeester te *Ransdorp*, en
W. J. VINCKERS.

ZUIDERWOUDE, 16 October 1856.

*** Getrouwd:

J. MAATS,
Genees-, Heel- en Verloskundige te *Noord-Schermer*, en
P. HARTWIJK.

ILPENDAM, 16 October 1856.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Bevallen van eene DOCHTER *G. M. L. SCHLENCKER, PLATERINK.*

TERBORG, 13 October 1856.

‚ Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *W. A. VOGEL*, geliefde Echtgenoot van
BIERVLIET, N. J. KROM.
13 October 1856.

‚ Te AMSTERDAM, is op den 13den October 1856, voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, de Hoog Wel Geboren Vrouwe *ELISABETH JACOBA DE BEAUFORT* geb. *VAN ZWIJNDREGT*.

‚ Bevallen van eene *doode* DOCHTER *A. VAN CLEEF DOIJER*. H. A. VAN CLEEFF.
BEEMSTER, 13 October 1856.
Eenige kennisgeving.

‚ Bevallen van eene DOCHTER *M. A. SINGELS* geliefde Echtgenoot van D. W. BOSCH Dz.
AMSTERDAM, 14 October 1856.

‚ ZUTPHEN, 15 October 1856. Heden beviel van eene DOCHTER, Vrouwe *J. E. PUTMAN CRAMER — BUSKEN HUET*.
Eenige kennisgeving.

‚ Voorspoedig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, Vrouwe *E. J. SPIERING*, geb. Baronesse *VAN BALVEREN*.
TIEL, 16 October 1856.

‚ Bevallen van een' ZOON *D. M. DUURING*, geliefde Echtgenoot van G. VROLIK, M. D.
ROTTERDAM, 16 October 1856.

‚ Heden beviel van eene DOCHTER *F. CARDINAAL*, geliefde Echtgenoote van
ROTTERDAM, C. VAN ROSSEM Wz.
16 October 1856.

‚ Bevallen van een ZOON, die kort na de geboorte overleden is, *J. M. ENTE VAN GILS*, *FüHRER*.
'sGRAVENHAGE, 16 October 1856.
Eenige kennisgeving.

‚ Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON *T. DE WIT*, geliefde Echtgenoote van
ALKMAAR, K. KRUYT.
16 October 1856.

‚ Heden overleed alhier, in den gezegenden ouderdom van 84 jaren, de Wel-Edele Heer JOHANNES HENRICUS ALBERTUS ANTONIUS BRECKENHEIMER
J. H. BRECKENHEIMER.
'sGRAVENHAGE, C. J. SCHIEFBAAN.
13 October 1856. Executeur-Testamentair.

‚ Heden morgen ten zeven ure overleed, na eene ziekte van vier weken, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder GEERTRUI BLOKLAND, Weduwe van den Heer *R. Dekker Jz.*, in den ouderdom van drie en vijftig jaren. Wij verliezen door haar verscheiden eene zorgvolle Moeder, zegenen met velen de nagedachtenis van haar, die, het Christelijk geloof in de liefde beoefende, en in zalige hoop op haren Heer van ons heenging.
NEDER-HARDINXVELD, *Uit aller naam*,
14 October 1856. J. DEKKER Rz.

‚ Heden overleed onze dierbare Vader JAN BEZEM, in den ouderdom van 94 jaren.
PURMERENDE, D. BEZEM.
14 October 1856.

‚ Heden morgen overleed zacht en kalm, na een verval van krachten, in de hope des beteren levens, onze geliefde Vader PIETER VISSER Kz., in den ouderdom van 88 jaren en 5 maanden. *Uit naam aller Kinderen*,
SLIEDRECHT, K. VISSER Pz.
15 October 1856.

‚ Heden overleed tot onze diepe droefheid, ons jongste Kindje CORNELIA ANTONIA, naauwelijks drie maanden oud. L. C. VAN DER MEULEN JR.
BREDA, W. M. VAN DER MEULEN,
15 Oct. 1856. VAN NIEUWENHUYSEN.

‚ LISSE, 15 October 1856. Heden overleed na een langdurig maar geduldig lijden, mijne geliefde jongste Dochter, HENRIETTE WILHELMINA, in den ouderdom van 28 jaren. J. G. CHARBON,
Eenige kennisgeving. Wed. *Sluyterman*.

‚ Heden overleed, tot onzer aller diepe droefheid, na eene kortstondige ongesteldheid, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-Moeder GEERTRUY BEIJER, Wed. *Jacob Swart*, in den hoogen ouderdom van 91 jaren en 4 maanden. W. J. SWART.
H. DE JONG, Wed. *H. J. Swart*.
Mede uit naam onzer Kinderen en Behuwd-Kinderen.
KAMPEN, 16 October 1856.

‚ Heden overleed onze hartelijk geliefde Vader SAMUEL VERWIJS, in den ouderdom van ruim 64 jaren. Een kortstondig lijden maakte een einde aan zijn voor ons nog zoo dierbaar leven.
HOORN, *Uit aller naam*,
16 October 1856. A. VERWIJS.
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

‚ Voor de bewijzen van deelneming ons betoond bij het overlijden van onze waarde Zuster, betuigen wij bij dezen onzen hartelijken dank. G. NIJHOFF,
AMSTERDAM, *uit aller naam.*
16 October 1856.

‚ De Minister van Financien, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op Woensdag den 22sten October 1856, des middags ten twaalf ure, in het gebouw van het Ministerie van Financien in de Spinhuissteeg te *Amsterdam*, ten overstaan van den Staatsraad Jhr. Mr. J. VAN IDDEKINGE, Agent van het Ministerie van Financien aldaar en den Referendaris Mr. F. DE WILDT, in het openbaar zullen worden uitgeloot, om te beginnen met 1° November daaraanvolgende, te worden afgelost, *twaalf* AANDEELEN, ieder groot **ƒ 500**, in de Geldleening van ƒ 160.500, tot gedeeltelijke bestrijding der kosten van aanleg van een Kiezelweg tusschen *Zutphen* en *Goor*; zullende de uitgetrokken nommers bij nadere aankondiging worden bekend gemaakt.
'*sGravenhage, den* 15*den October* 1856.
De Minister voornoemd,
VROLIK.

‚ ATTENTIE.

De Plaatselijke Schoolcommissie te Brielle, verlangt wegens de voortdurende ongesteldheid van den Hoofdonderwijzer op de Stad-Armschool aldaar, ten spoedigste als 2den HULPONDERWIJZER, een Onderwijzer van den 3en Rang voor den tijd van minstens een jaar, op een tractament van ƒ 300 in het jaar. Brieven met aanwijzing waar inlichting omtrent bekwaamheid en geschiktheid te bekomen is, *franco* intezenden voor of op den 1sten November 1856, aan den Voorzitter dier Commissie Mr. J. S. R. SANDIFORT.

‚ Een Jongeling van goeden huize, R. C., bezitter van den 4den Rang, tevens de beginselen van het Fransch kunnende onderwijzen, zag zich gaarne als ONDERMEESTER geplaatst op eene School alwaar gelegenheid bestaat zich verder te bekwamen. Brieven *franco*, onder Letter A., bij den Boekhandelaar A. H. KANTE, te 's Bosch.

‚ J. D. VAN DAPPEREN, te Vreeswijk, verlangt, zoo spoedig mogelijk, eenen ONDERMEESTER, tevens in staat, om de Kerkedienst, meestal met Orgel, waar te nemen. Brieven *franco*, aan bovengenoemden.

‚ Ten spoedigste wordt verlangd, voor eene Familie te **Batavia**: Een GOUVERNEUR, liefst van eenigen leeftijd, in staat om te onderwijzen de nieuwe en oude Talen, het Rekenen en andere Vakken tot de opvoeding behoorende. Bij voorkeur zullen in aanmerking komen diegenen welke tevens onderrigt kunnen geven in Muzijk en Teekenen. Men adressere zich bij *franco* Brieven, onder Letters C. G., bij de Boekhandelaren KEMINK & ZOON, te Utrecht, waar verdere informatien te bekomen zijn.

‚ In een Boekhandel met aanverwante Vakken, in de Provincie Gelderland, is gelegenheid tot plaatsing van een LEERLING. Tevens wordt gevraagd: IEMAND, van de P. G., van zedelijk gedrag, die hetzij door ligchaamsgebrek of verwonding in de Mil. Dienst, verhinderd wordende allerlei Handwerk te verrigten, echter in staat en genegen is, dagelijks loopwerk te verrigten; daar het Salaris niet groot kan zijn, liefst een gepensioneerde. Adres, met *franco* Brieven, Letters D. E. F., aan A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

‚ IEMAND, 21 jaren oud, P. G., bezitter van den 3den Rang, en van volledige akten voor de Fransche en Hoogduitsche Talen, in staat de Beginselen van het Engelsch te onderwijzen, zoekt tegen half November eene Betrekking aan eenig Instituut. Adres, met *franco* Brieven, onder Letters O. T., bij A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

‚ Een Med. et artis obst. Doctor ten platten Lande, vraagt ten spoedigste IEMAND, geadmitteerd in beide vakken, voor de Provincie Zuid-Holland, om voor hem de praktijk waartenemen of die over te nemen. Brieven *franco*, onder de Letters IJ. Z., bij A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

‚ Een JONG MENSCH, 20 jaren oud, H. G., bezitter van den 3en Rang, geëx. in de Moderne Talen, in staat de Mathesis, de Muzijk en het Teekenen te onderwijzen en van de beste getuigschriften voorzien, wenscht op aannemelijke voorwaarden geplaatst te worden. Adres Letters P. Q., bij den Boekhandelaar D. J. HASPELS, te Nijmegen. Brieven *franco.*

‚ Eene INSTITUTRICE, van de P. G., gevestigd in de nabijheid van Amsterdam, zag zich gaarne belast met de zorg van eenige Jonge Meisjes, bij voorkeur ouderlooze, om aan haar eene beschaafde en godsdienstige opvoeding te geven. Bij het plaatsen dezer annonce heeft zij minder geldelijk voordeel op het oog, dan wel den wensch, in de gelegenheid gesteld te worden hare krachten te oefenen en zich het vertrouwen van edeldenkende menschen waardig te maken. Nadere informatien zijn op *franco* aanvrage te bekomen, onder Letters IJ. Z, bij den Boekverkooper en Boekdrukker A. C. KRUSEMAN, te Haarlem.

‚ Bij een Heer met twee Dochters en drie Dienstboden, binnen *Amsterdam*, wordt zoo spoedig mogelijk gevraagd: Eene JUFVROUW van beschaafde manieren, opgeruimd Humeur en Hervormde Godsdienst, door ondervinding geschiktheid bezittende, om het geheel bestuur der huishouding op zich te nemen en tot onderhoudend gezelschap te dienen der twee jeugdige meisjes. Onder volledige opgave van vroegere betrekkingen, ouderdom enz. gelieve men zich te adresseren met *franco* Brieven onder de Letters S. N., bij den Boekhandelaar C. M. VAN GOGH, Leydschestraat N°. 370.

‚ Eene JUFVROUW uit den fatsoenlijken stand van middelbaren leeftijd en van de P. G., zag zich gaarne geplaatst als Huishoudster, Jufvrouw van Gezelschap of tot oppassing eener ziekelijke Dame, kunnende de beste getuigenissen produceren. Adres *franco*, onder Letter V., bij J. H. en G. VAN HETEREN, Boekverkoopers Hartenstraat KK. 601, te Amsterdam.

‚ Eene fatsoenlijke JUFVROUW van de P. G. en middelbaren leeftijd, zag zich gaarne geplaatst ter waarneming eener Huishouding of tot gezelschap en ter verzorging eener Heer of Dame, *zonder Salaris*. Brieven *franco*, onder Lett. X., bij den Boekh. W. WENK, te Rotterdam.

‚ Eene DAME van middelbaren leeftijd, verlangt Kost, Inwoning en Huisselijk verkeer, doch vrije Kamer, bij eene fatsoenlijke Familie, zonder Kinderen, die meer verlangen den huisselijken kring te verrolijken dan geldelijk voordeel. Zij is desverkiezende van Meubelen en Beddengoed voorzien. Ook zou zij niet ongenegen zijn, tegen genot van Kost en Inwoning, het bestuur eener kleine Huishouding op zich te nemen. Brieven *franco*, met opgaaf van Conditiën, onder Lett. B. D., bij den Boekhand. W. WENK, te Rotterdam.

‚ *On demande pour le 1er Novembre prochain: une BONNE Allemande, Protestante, munie de bonnes recommandations, sachant bien coudre, repasser, et ayant l'habitude des enfans.*
s'Adresser franco, chez M. RÉVILLE, Pasteur à Rotterdam.

‚ *Une Directrice de Pensionnat désire trouver une SOUS-MAÎTRESSE Anglaise*, (*R. P.*), *ou bien une DEMOISELLE, sachant enseigner l'Anglais à fond et le parlant avec facilité. s'Adresser par lettres affranchies sous l'initiale X., à Mr. BROESE, Libraire à Utrecht.*

‚ *On demande dans un Institut de jeunes demoiselles, une SECONDANTE, R. P., ayant déjà rempli ces fonctions. s'Adresser par lettres affranchies, sous les initiales A. Z., aux Libraires THIERRY & MENSING, à la Haye.*

‚ *On demande une BONNE, Suisse ou Française, munie de bons certificats, pour soigner une fille de trois ans. s'Adresser par lettres affranchies sous l'initiale K., chez le Libraire E. TER HAAR, à Dieren.*

‚ *On demande une GOUVERNANTE, Anglaise, de la R. P., et à même d'enseigner par principes la langue Française, pour achever l'éducation de deux jeunes Demoiselles. On est prié de s'adresser par lettres affranchies sous les initiales B. W., chez le Libraire A. H. BAKHUYZEN, à la Haye.*

‚ SCHOUW IN DEN HAARLEMMERMEER-POLDER.

Dijkgraaf en Heemraden van den HAARLEMMERMEER-POLDER.

Gelet op Art. 67 van het algemeen Reglement van Bestuur voor de Waterschappen in Noord-Holland (Provinciaalblad N°. 80 van 1854) en op Art. 4 der Verordening op het Herschieten, Opmaken of Kroosen der Weg- en Kavelslooten en het daarstellen van Duikers en Nummerpalen in den Haarlemmermeer-polder.

Brengen bij deze ter algemeene kennis, dat door hen over bovengenoemde Slooten, Duikers en Nummerpalen **schouw** zal worden gedreven, te beginnen met den 7den November aanstaande en volgende dagen.

De Ingelanden worden voor zooveel noodig herinnerd aan de verpligting hun bij Art. 7 der bovenstaande Verordening opgelegd.

Haarlem den 16*den October* 1856.
Dijkgraaf en Heemraden voornoemd:
J. L. v. D. BURCH, Voorzitter.
E. W. VAN BREDERODE, Secretaris.

MANUFACTUREN.
DE WED. VEEL EN ZOON
Gierstraat bij de Botermarkt, Wijk 4 N°. 812/14,

Hebben de eer te berigten, dat zij van Parijs ontvangen hebben: de nieuwste MODELLEN van MANTELS, SHAWLS, nieuwe ZIJDEN, WOLLEN en andere STOFFEN, LINGERIES, MUTZEN, KRAGEN en MOUWEN, LINTEN, BLOEMEN ENZ.
Haarlem, 16 *October* 1856.

TE HUUR,

te Kampen: Eene nette en ruime BOVENWONING, op de Oudestraat, met 1° November e. k. te aanvaarden. Adres met *franco* Brieven, onder Letter C., bij den Boekhandelaar I. M. J. VAN NES, te Kampen.

‚ STEENFABRIEK.

Door bijzondere omstandigheid, wordt UIT DE HAND TE KOOP gepresenteerd, eene gerenommeerde in volle werking zijnde en met goed succes gedreven wordende STEENFABRIEK, met de daarbij behoorende LANDERIJEN, GEBOUWEN enz. allergunstigst gelegen in de Provincie Gelderland. Belanghebbenden worden verzocht zich te adresseren of met *franco* Brieven, bij den Makelaar J. F. VAN STRAATEN Jz., op de Leijdschegracht H. H. N°. 27 te Amsterdam.

‚ TE KOOP, à contant voor ƒ 50.

Een komplete, oningebondene PRACHTBIJBEL, uitgave van G. B. VAN GOOR. Te bevragen met *franco* Brieven, onder Let. V., bij den Boekhandelaar C. ZWAARDEMAKER, te Haarlem.

‚ TE KOOP: Eene LIJKKOETS met Ornamenten, Draperiën en Paardenkleeden. Adres met *franco* Brieven, onder Letters H. D., bij A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

‚ MANGELWORTELS TE KOOP.

Adres *franco* onder Lett. M., bij J. T. F. STEENBERGEN, Boekverkooper, Utrechtschestraat bij de Keizersgracht, alhier.
Amsterdam, 10 *October* 1856.

‚ PUBLIEKE VERKOOPING te Medemblik, bij het Zwembad, bij de Sluis en in het Oudevaartsgat, op Woensdag den 22sten October 1856, des voormiddags ten 9 ure, bestaande in eene groote partij zware en ligte EIKEN PALEN, eene groote partij zware EIKEN PLANKEN, EIKEN RIBBEN, alsmede BRUGLEGGERS en PLANKEN, SPIEREN, JUFFERS en KOLDERS, GREENEN en DENNEN PLATEN, eene partij zware EIKEN KNIEEN en wat meer gepresenteerd zal worden.
Deze verkoopingen zijn hiermede geeindigd.
Zegt het voort.

‚ De Notaris E. H. GERAERDS THESINGH, te Hazerswoude, als lasthebbende van zijnen Principaal, is voornemens op Zaturdag den 1sten November 1856, des morgens ten 11 ure, ten Raadhuize te Benthuizen, te doen Veilen en te Verkoopen:

Een HUIS waarin twee Kamers, Keuken, Zolders en verdere Getimmerten, thans ingerigt tot *IJzersmederij* en *Smidswinkel*, met ERF en TUIN, staande en gelegen in het Dorp van Benthuizen, bij het Kadaster bekend Sectie B. Numero 109 en 110, groot 11 Roeden, 14 Ellen. Zijnde inmiddels *Uit de Hand te Koop.*

Nadere informatien te bekomen, bij den Notaris J. MOLENAAR, te Soetermeer en bij den bovengenoemden.

‚ Op Woensdag den 5den November 1856, des middags ten 12 ure, zal, ten overstaan van den Notaris S. VAN KEMPEN, residerende te Abcoude, ten huize van den Logementhouder *J. Brouwer*, te Abcoude, aan de meestbiedenden of hoogstmijnenden publiek worden Verkocht:

N°. 1. Een Perceel uitmuntend WEI-, HOOI- of VEENLAND, groot 1 Bunder, 31 Roeden, 50 Ellen.
N°. 2. Een DITO, groot 1 Bunder, 26 Roeden, 70

Ellen. N°. 3. Een DITO, groot 1 Bunder, 16 Roeden. N°. 4. Een DITO, groot 1 Bunder, 21 Roeden, 10 Ellen. N°. 5. Een DITO, groot 1 Bunder, 3 Roeden, 60 Ellen. N°. 6. Een DITO, groot 98 Roeden, 50 Ellen, allen gelegen in den Proostdijk-Polder, onder de Gemeente Abcoude, en met 1° Januarij 1857 te aanvaarden. N°. 7. De OPSTAL van een TURFSCHUUR, staande in het Achterbosch, onder Waverveen, en zulks tot Afbraak of Slooping.

En wel zoodanig vereenigd, als bij aangeplakte Biljetten breeder staat omschreven, zijnde nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris *S. van Kempen*, te Abcoude, voornoemd.

*** De Notarissen T. MAASSEN en W. JALINK te Almelo en Mr. G. B. TEN POL te Ootmarsum, zullen op Maandag den 27sten October 1856, des morgens 9 uren bij *van Blanken*, te Denekamp, doen inzetten en op Donderdag den 13den November daaraanvolgende verkoopen:

De van ouds Riddermatige HAVEZATHE *NOORD DEURINGE* gelegen in Denekamp, provincie Overijssel, nabij den Grindweg op Noordhoorn bestaande in kapitale en gedeeltelijk van Bendheimer steen opgetrokkene gebouwen; twaalf zoo groote als kleine BOERENERVEN met beste, BOUW-, WEIDE- en HOOILANDEN, BOSSCHEN en LANEN, met extra zware en gave EIKEN en BEUKEN BOOMEN, een en ander groot ruim 163 Bunders, verdeeld in ongeveer honderd Perceelen, waarvan gedrukte lijsten te bekomen zijn bij voornoemde Notarissen en bij den Rentmeester den Heer E. H. W. DULL te Almelo, en ter visie liggen in de voornaamste Logementen, alsmede bij GERRIT SELKERS op *NOORD-DEURINGE*, die de aanwijzing doet.

Het Heerenhuis en annexe Gebouwen zullen eerst voor afbraak worden Geveild.

De Boomen zullen op Woensdag den 12den November a. s. des morgens om 9 uur, op de plaats, afzonderlijk worden Verkocht, met regt van benadering door den Kooper van den Grond, tegen betaling van 5 pCt.

*** De Notaris E. H. GERAERDS THESINGH, residerende te Hazerswoude, lasthebbende van zijnen Principaal, is voornemens op Maandag den 10den November 1856 op te Veilen, en op Maandag den 17den November daaraanvolgenden bij Afslag te Verkoopen, ten huize van den Kastelein *A. van Diest*, aan het Gemeenewegsche Tolhek onder Hazerswoude, des voormiddags ten elf ure:

N°. 1. Eene HEERENHUIZING, met STALLING, TUIN en KOEPEL, aan den Rijn, alles staande en gelegen aan den Straatweg van Leyden naar Utrecht, onder de Gemeente Hazerswoude, nabij de Brug aldaar, over den Rijn, bij het Kadaster bekend Sectie B. N°. 69 en 70, groot 8 Roeden, 95 Ellen.

N°. 2. Eene BOOMGAARD, tegenover het voorgaande Perceel gelegen, Kadaster Sectie B. N°. 382, ter grootte van 36 Roeden, 40 Ellen.

N°. 3. Eene partij extra best WEI- en HOOILAND, gedeeltelijk met zware Klei bezet, gelegen aan den Straatweg in den Rijnenburger Polder onder Hazerswoude, tegenover voormelde Perceelen, Kadaster Sectie B. N°. 386 tot en met 401, te zamen groot 13 Bunders, 39 Roeden, 50 Ellen.

N°. 4. Een BUITENPLAATSJE, bestaande in deszelfs Heerenhuizing welaangelegde Tuin en Koepel aan den Rijn, staande en gelegen te Hazerswoude, tegenover het voorgaande Perceel, Kadaster Sectie B. N°. 73 en 74, groot 28 Roeden, 60 Ellen.

N°. 5. Eene PAARDENSTALLING, KOETSHUIS, verdere BETIMMERIRG en ERVE, staande en gelegen tusschen het Perceel N°. 1 en 4, bij het Kadaster bekend Sectie B. N°. 912 en 913, ter grootte van 13 Roeden en 20 Ellen.

De Perceelen N°. 1, 2, 4 en 5, kunnen met 1° Mei 1857 en het Perceel N°. 3, met Kersmis 1856, aanvaard worden.

Alles breeder bij geaffigeerde Billetten vermeld.

Nadere informatien te bekomen, ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

*** **VRIJWILLIGE VERKOOPING ten gevolge van Likwidatie.**

Op den 27sten November 1856, des voormiddags ten 11 ure, zal in het Logement *den Engel*, te Goor, bij inzet en op den 11den December daaraanvolgende, ter zelfder ure en plaatse, bij toeslag in het openbaar worden Verkocht:

Eene in volle werking zijnde

BLEEKERIJ EN APPRETEERDERIJ,

van Linnen- en Katoenen-Weefgoederen, waarin drie Stoom-Machines, van 30, 15 en 8 Paardenkrachten, met 4 Ketels, drie groote IJzeren Zuig- en Perspompen, van 9, 5 en 4½ Duim, twee Calanders, een zware Bak Calander, vier Stijfsel-Machines, een Water-Mangel, twee Rek-Machines, twee Cilinder Droog-Machines, een Hijdraulische-Pers van 11 Duim, een Schroei-Machine, een Beatle-Machine, Droogerij met Toebehooren, Smederij, Draaijerij enz., met Schuren, Loodsen, Stalling voor Paarden en Hoornvee en ongeveer 5 Bunders Bouw- en Weiland, in de onmiddelijke nabijheid der Fabriek, alles staande en gelegen aan de Rivier de Regge bij Goor, Provincie Overijssel.

(De Katoenbleekerij is ingerigt volgens het systeem *à la continue* en kan wekelijks 10,000 stukken afleveren.)

Een en ander is te bezigtigen Dingsdag en Vrijdag, des voormiddags van 10 tot 12 ure, en des namiddags van 2 tot 5 ure, terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij C. M. WIJNEN, Notaris te Goor. Brieven *franco*.

*** Door A. H. KANTE, te 's Hertogenbosch is uitgegeven, en alom verkrijgbaar gesteld:

L. VAN ESZ,

R. C. PASTOR en PROFESSOR te Marburg,

GEDACHTEN OVER DEN BIJBEL EN HET BIJBELLEZEN;

naar het Hoogduitsch. 2e Druk.

Met een aanprijzend WOORD van **J. BRAVE**, Predikant te Amsterdam. Prijs 60 Ct.

NEDERLANDSCHE RHIJN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

UREN VAN VERTREK

VOOR DE

WINTERDIENST.

Aanvang nemende den 20sten October 1856.

VAN AMSTERDAM EN ROTTERDAM NAAR EMMERIK,

	PERSONEN-TREINEN.					Goed. Trein.
	's Avonds u. m	's Morg. u. m.	Voorm. u. m.	's Nam. u. m.	's Avonds u. m.	voorm. u. m.
Van AMSTERDAM	11. —	7. 36	11. 40	12. 40	5. 50	11.—
„ ROTTERDAM	—	7. 5	11. 10	—	5. 20	10.—
„ UTRECHT	12. 15	8. 46	12. 50	1. 25	7. —	12.25
„ ARNHEM	2. 15	10. 31	2. 35	—	8. 45	3.—
Aankomst te EMMERIK	3. 30	11. 34	3. 38	—	9. 48	5.30
Correspondentie naar Oberhausen.					's Morg.	
Vertrek van EMMERIK	4. —	12. —	4. —	—	8. 5	—
Aankomst te OBERHAUSEN	5. 45	2. —	5. 45	—	10. —	—

Van EMMERIK naar AMSTERDAM en ROTTERDAM.

Correspondentie van Oberhausen.	's Nachts u. m.	's Morg. u. m.	Voorm.	's Nam.	's Nam. u. m.	's Avonds u. m.
Vertrek van OBERHAUSEN	11. 30	8.20	—	—	1. 35	7. —
Aankomst te EMMERIK	2. —	10.15	—	—	3. 25	8. 30
	Goed. Trein.	PERSONEN-TREINEN.				
Van EMMERIK	2. 30	5.45	10.30	—	4. —	8. 50
„ ARNHEM	4. 5	7.11	11.53	—	5. 25	10. —
„ UTRECHT naar AMSTERDAM	6. 15	8.51	1.28	12. 45	7. 5	11. 15
„ UTRECHT „ ROTTERDAM	7. —	8.56	1.33	—	7. 10	—
Aankomst te AMSTERDAM	7. 30	10.—	2.33	1. 30	8. 10	12. —
„ „ ROTTERDAM	8. 15	10.30	3.—	—	8. 40	—

PLAATSKAARTJES VOOR REIZIGERS

en **BILLETTEN** voor **BAGAGE** worden uitgegeven op de Stations AMSTERDAM, ROTTERDAM, UTRECHT en ARNHEM naar DEUTZ (KEULEN), DUSSELDORP, DUISBURG, RUHRORT, OBERHAUSEN, WESEL. DORTMOND, HAMM, BIELEFELD, MINDEN, BREMEN. HANOVER, HARBURG (HAMBURG), BRUNSWIJK, MAAGDEBURG, BERLIJN, LEIPZIG en DRESDEN, Vice Versa.

De Directie der Ned. Rhijn-Spoorweg-Maatschappij,
C. W. HESLEDEN, Wd. President.
J. C. 's JACOB, Secretaris.

Amsterdam, 14 *October* 1856.

Correspondentie te *Oberhausen.*

I. Rigting van AMSTERDAM en ROTTERDAM naar OBERHAUSEN.

Aankomst in OBERHAUSEN:

's morgens 5 ure 45 m. Aansluiting met den SNELTREIN naar *Minden*, *Berlijn* en *Dresden*
PERSONENTREIN naar *Bremen* en *Harburg*.
KOERIERTREIN naar *Keulen*, *België*, *Parijs*, *Londen* over *Ostende* en *Calais*.
„ 10 „ — „ „ „ „ TREINEN naar *Ruhrort*, *Elberfeld*, *Keulen*, *Aken*, *Coblenz*, *Antwerpen*, *Brussel*, *Embden*, *Bremen*, *Minden*, *Hanover*.
's namidd. 2 „ — „ „ „ „ TREINEN naar *Keulen*.
„ „ *Ruhrort*, *Elberfeld*, *Paderborn*, *Munster*.
's avonds 5 „ 50 „ „ „ „ KOERIERTREIN naar *Minden*, *Hanover*, *Maagdeburg*, *Leipzig*, *Dresden*.
SNELTREIN naar *Keulen*, *Belgie* in aansluiting naar *Parijs* en *Londen*.

II. Rigting van OBERHAUSEN naar AMSTERDAM en ROTTERDAM.

Vertrek van OBERHAUSEN:

's nachts 11 ure 30 m. Aansluiting met de TREINEN van *Keulen*, *Ruhrort*, *Aken*, *Elberfeld*.
's morgens 8 „ 20 „ „ „ „ „ „ *Keulen*, *Ruhrort*, *Elberfeld*, *Minden*, *Bremen*, *Harburg*, *Berlijn*, *Dresden*, *Leipzig*, *Maagdeburg*.
's namidd. 1 „ 35 „ „ „ „ „ „ *Keulen*, *Ruhrort*, *Hamm*, *Munster*, *Paderborn*, *Elberfeld*.
's avonds 7 „ — „ „ „ „ „ „ *Keulen*, *Ruhrort*, *Aken*, *Brussel*, *Ostende*, *Londen*, *Minden*, *Berlijn*, *Maagdeburg*, *Leipzig*, *Dresden*, *Harburg*, *Bremen*, *Elberfeld*.

*** INRIGTING VOOR LUCHTVERVERSCHING EN VERWARMING VAN OPENBARE GEBOUWEN EN BIJZONDERE WONINGEN, GEVESTIGD TE UTRECHT, ONDER DIRECTIE VAN J. W. K. ROGER.

Ieder die belang stelt in eene gezonde en aangenaam verwarmde Woning en het doel dezer Inrigting verlangt te kennen, wordt verwezen naar het werkje, getiteld. *Luchtverversching en Verwarming*, waarin wordt aangetoond, dat alle Woonhuizen en openbare Gebouwen, met betrekking tot de gezondheid, op eene barbaarsche wijze zijn ingerigt en hoogst ondoelmatig worden verwarmd, en dat de zoo duur gekochte warmte, in vele fabrieken, op eene zeer gebrekkige wijze wordt aangewend. Bij dit Boekje, dat bij alle Boekhandelaars à 50 Cents verkrijgbaar is, wordt een uitvoerig Programma dezer Inrigting *gratis* afgeleverd. Ongefrankeerde Brieven worden niet aangenomen.

*** Door W. H. KIRBERGER, te Amsterdam, wordt heden uitgegeven:

DE KALEIDOSCOOP EENER CHRISTIN.

WOORDEN UIT HET HART EN UIT HET LEVEN

VAN

TRIJFON.

In keurig Linnen Band. Prijs .... *f* 1,90.

*** Alom te bekomen:

HANDELS-TABELLEN,

houdende Alph. opgave van alle Munten der wereld met de waarde in Ned. Courant enz. Prijs 60 Cts.

ROSA'S LIJDEN

OF BEPROEVING EN UITKOMST.

Naar het Fransch door **Mr. W. J. VAN HARN.**
(*Goedkoope uitgave*). Prijs 40 Cents.

*** Bij **A. L. SCHOLTENS**, te *Groningen*, is gedrukt en uitgegeven: ***NIEUW-ZEELAND***, GESCHIEDENIS van den HEIDENSCHEN TOESTAND, de VESTIGING en de ZEGEPRAAL van het CHRISTENDOM in dit gedeelte van ***Australië***, door **C. P. L. RUTGERS**, Pred. te *Groningen*, prijs ***f* 1,00.** Zijnde het 2e Dl. der EVANGELISCHE ZENDINGS-BIBLIOTHEEK, onder Redactie van A. T. REITSMA en C. P. L. RUTGERS, Predik. te *Groningen*.

Ieder Stukje van deze ZENDINGS-BIBLIOTHEEK wordt ook **afzonderlijk** verkocht.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.